

Sygn. akt VI U 1579/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Ewa Milczarek

Protokolant – sekr. sądowy Sylwia Sawicka

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2015 r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: K. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 19 maja 2014 r., znak: (...)

w sprawie: K. W.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy

- 1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonej K. W. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia (...) do dnia (...)
- 2) stwierdza, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji,
- 3) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. na rzecz ubezpieczonej kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Na oryginalnie właściwy podpis.

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił przyznania ubezpieczonej K. W. od dnia 1.05.2014 roku dalszego prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na podstawie przepisu art. 57 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2009 roku nr 153, poz. 1227)

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS ubezpieczona została uznany za zdolną do pracy zarobkowej.

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła ubezpieczona, która wniosła o przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona wskazała, iż aktualny stan jej zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy zarobkowej.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego, organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczona K. W. (- wykonujący ostatnio zawód woźnej w przedszkolu) do dnia 30.04.2014 roku była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W dniu 2.04. 2014 roku złożyła w pozwanym organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do renty. Pozwany organ rentowy poddał go badaniu przez lekarza orzecznika ZUS, który uznał, że ubezpieczona jest niezdolna do pracy do 28.11.2016 r. i komisję lekarską ZUS, która w wydanym orzeczeniu nie uznała ubezpieczonej za osobę niezdolną do wykonywania zatrudnienia.

-okoliczności bezsporne

W celu zweryfikowania orzeczeń wydanych przez lekarza orzecznika i komisję lekarską ZUS, Sąd powołał biegłych lekarzy sądowych z zakresu następujących specjalności: psychiatry, specjalisty medycyny pracy, neurologa i ortopedy. Biegli w wydanej opinii w dniu 7.05.2015 roku rozpoznali u ubezpieczonego następujące schorzenia:

-Chorobę zwyrodnieniową stawów i kręgosłupa z wielopoziomą dyskopatią szyjną C4/C5/C6/C7 i lędźwiową L4/L5

-Zmiany przeciążeniowe stawu kolanowego prawego z chondromalacją rzepki

-Przewlekły zespół bólowy szyjno - barkowy i lędźwiowo - krzyżowy objawowy z częstymi zaostrzeniami i obecnymi objawami ubytkowymi

-Wole guzkowe niedoczynne wyrównane farmakologicznie

-Zaburzenia depresyjne w wywiadzie

W ocenie biegłych, aktualny stan zdrowia ubezpieczonego powoduje dalszą niezdolność do pracy do 30.11.2016 r., czego przyczyną jest choroba zwyrodnieniowa stawów i kręgosłupa z wielopoziomą dyskopatią szyjną C4/C5/C6/C7 i lędźwiową L4/L5, zmiany przeciążeniowe stawu kolanowego prawego z chondromalacją rzepki, przewlekły zespół bólowy szyjno - barkowy i lędźwiowo - krzyżowy objawowy z częstymi zaostrzeniami i obecnymi objawami ubytkowymi, wole guzkowe niedoczynne wyrównane farmakologicznie, zaburzenia depresyjne w wywiadzie.

Schorzenia te, zdaniem biegłych, skutkują u ubezpieczonej bólami głowy, ograniczeniem ruchomości kręgosłupa, przewlekłym zespołem bólowym szyjno - barkowym i lędźwiowo -krzyżowym z promieniowaniem bólu do kończyn, drętwieniem kończyn górnych, bólami i obrzękami prawego stawu kolanowego, zaburzeniami napędu i nastroju, osłabieniem siły mięśniowej kończyny górnych. Praca fizyczna, dźwiganie ciężarów, długotrwała praca w pozycji wymuszonej, praca w złych warunkach atmosferycznych nasila dolegliwości i niekorzystny postęp schorzeń.

Powyższe schorzenia nadal powodują u ubezpieczonej istotne upośledzenie sprawności psychofizycznej ustroju i zdolności do zatrudnienia. Przeciwwskazana jest ciężka praca fizyczna, dźwiganie ciężarów, długotrwała praca w pozycji wymuszonej, praca w złych warunkach atmosferycznych, praca na wysokości oraz praca wymagająca pełnej sprawności psychofizycznej.

Wobec powyższego biegli nie podzielili orzeczenia wydanego przez komisję lekarską ZUS a podzielili orzeczenie lekarza orzecznika wskazując przy tym, iż dysponowali tymi samymi dowodami co pozwany organ rentowy.

-dowód; opinia biegłych k. 29-30 akt sądowych

Po zapoznaniu się z opinią wydaną przez biegłych pozwany organ rentowy zgłosił do niej zastrzeżenia, w których wskazał, że nie podziela opinii biegłych sądowych o częściowej niezdolności do pracy. Biegli w uzasadnieniu podają, że przeciwwskazana jest praca "ciężka praca fizyczna, dźwiganie ciężarów, długotrwała praca w pozycji wymuszonej, praca w złych warunkach atmosferycznych, praca na wysokości" co nie ma odniesienia do zawodu wykonywanego przez (ubezpieczoną - woźna oddziałowa w przedszkolu (z wywiadu biegłej medycyny przemysłowej ubezpieczona „sprząta sale, myje podłogi, ściera kurze podaje posiłki). Jest to praca różnorodna, nie wymaga długotrwałej pozycji wymuszonej, nie jest ciężka fizycznie, nie jest też pracą na wysokości i w zmiennych warunkach atmosferycznych.

Wobec powyższego, pozwany wniósł o przekazanie zastrzeżeń biegłym bądź oddalenie odwołania.

W opinii uzupełniającej wydanej przez biegłych w dniu 21 lutego 2012 roku, biegli w całości podtrzymali wcześniej wydane orzeczenie, nadto wskazali, iż w przypadku ubezpieczonej, która jest z wykształcenia operatorem procesów chemicznych, ale pracowała długotrwanie jako sprzedawca by obecnie wykonywać obowiązki sprzątaczkii inne prace związane z wysiłkiem fizycznym biegli w swojej opinii wymienili szereg przeciwwskazań co do pracy, ale uczynili to w sposób bardzo ogólny biorąc pod uwagę poziom wykształcenia ubezpieczonej i ewentualną zmianę zatrudnienia. Schorzenia występujące u ubezpieczonej mają charakter przewlekły i postępujący co skutkowało istotnym ograniczeniem zdolności do zatrudnienia i częściową niezdolnością do pracy a w opinii lekarzy leczących oraz biegłych sądowych w stanie zdrowia ubezpieczonej nie nastąpiła istotna poprawa. Wobec powyższego biegli uznali zastrzeżenia organu rentowego za nieuzasadnione i podtrzymali swoją opinię.

Biegli podkreślili, że w stanie zdrowia ubezpieczonej nie nastąpiła poprawa a częściowa niezdolność do pracy ma charakter okresowy z powodu możliwości poprawy stanu zdrowia po zastosowaniu leczenia specjalistycznego.

- dowód: opinia uzupełniająca k. 58 akt sądowych

Po zapoznaniu się z opinią uzupełniającą biegłych, organ rentowy wniósł do niej zastrzeżenia, w których wskazał, iż nie podziela opinii biegłych i potrzymał poprzednio zgłoszone zastrzeżenia.

Wobec powyższego organ rentowy wniósł o dopuszczenie dowodu z opinii drugiego zespołu biegłych bądź oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sąd uwzględnił wydaną przez biegłych opinię wraz z opiniami uzupełniającymi i uznał ją za wyczerpującą, poddającą wszechstronnej analizie stan zdrowia ubezpieczonej w odniesieniu do jej możliwości zawodowych.

Opinia biegłych została szczegółowo uzasadniona, a ponadto wnioski w niej zawarte nie nasuwały wątpliwości, co do ich trafności, zatem brak było podstaw do dalszego prowadzenia postępowania dowodowego. Biegli są bowiem doświadczonymi specjalistami z tych dziedzin medycyny, które odpowiadały schorzeniom ubezpieczonej. Opinię wydali po zapoznaniu się z wszystkimi dokumentami leczenia przedłożonymi przez ubezpieczoną oraz po przeprowadzeniu stosowanego badania ubezpieczonej. Stanowisko swoje fachowo, logicznie i wyczerpująco uzasadnili, zatem brak było podstaw do dalszego prowadzenia postępowania dowodowego. Podkreślić należy, iż biegli w wydanych opiniach uzupełniających szczegółowo i wyczerpująco odnieśli się do zarzutów organu rentowego, który po zapoznaniu się z opinią uzupełniającą biegłych zgłosił do niej dalsze zastrzeżenia, w których nie zawarł medycznych argumentów a jedynie powtórzył dotychczasowe zastrzeżenia, co nie uzasadniało dalszego prowadzenia postępowania dowodowego .

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy uznał opinię biegłych sądowych za miarodajną dla oceny stanu zdrowia ubezpieczonej.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest prawo ubezpieczonej do renty z tytułu niezdolności do pracy. Spór stron w tej kwestii należy więc rozstrzygać w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych / t.j. Dz. U. z 2009 roku nr 153 poz. 1227/, a ściślej rzecz ujmując m.in. o treść art. 57 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który jest niezdolny do pracy, ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy, a niezdolność do pracy powstała w okresie składkowym lub nieskładkowym albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Podstawą przyznania renty jest ustalenie, że osoba dochodząca tego świadczenia jest niezdolna do pracy, a więc jest częściowo lub całkowicie niezdolna do wykonywania zatrudnienia, a po przesądzeniu tej przesłanki, czy posiada ona wymagany okres zatrudnienia i czy niezdolność do pracy powstała w odpowiednim okresie.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności po przekwalifikowaniu. Częściowo niezdolną do pracy jest zgodnie z ust. 3 cytowanego przepisu osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Oceniając stopień niezdolności do pracy należy, w myśl art. 13 wymienionej ustawy, uwzględnić stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia, możliwość przekwalifikowania zawodowego biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne. Dokonując analizy stanu zdrowia ubezpieczonej przez pryzmat wszystkich wymienionych wyżej przesłanek, Sąd doszedł do przekonania, że występujące u ubezpieczonej schorzenia stanowią podstawę orzeczenia o niezdolności do pracy na okres wskazany w opinii biegłych. Podkreślić też trzeba, że opinia biegłych zgodna jest z orzeczeniem lekarza orzecznika ZUS, który stwierdził dalszą niezdolność do pracy do dnia 28.11.2016 r. Organ rentowy nie wykazał by w stanie zdrowia ubezpieczonej nastąpiła jakakolwiek poprawa i dlatego należało podzielić wnioski opinii biegłych o zasadności przyznania ubezpieczonej renty na dalszy okres.

Jak z powyższego wynika ubezpieczona spełnia przesłanki uzasadniające przyznanie prawa do renty wymienione w art. 57 cytowanej ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem biegli lekarze sądowi w wyniku przeprowadzonego badania orzekli, iż ubezpieczona jest nadal częściowo niezdolny do pracy do dnia 30.11. 2016 roku.

Mając na względzie powyższe okoliczności, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję orzekając jak w punkcie 1 wyroku.

W punkcie 2 wyroku stwierdzono, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Stosownie bowiem do art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z uwzględnieniem tego, iż w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji; organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (ust. 1a). Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy, albo datę przedstawienia tych dowodów (ust. 3). Artykuł 118 ustawy o emeryturach i rentach dotyczy możliwości przesunięcia terminu do wydania decyzji wyłącznie w toku postępowania przed organem rentowym i to tylko wtedy, gdy decyzja nie może być wydana z powodu konieczności przeprowadzenia przez organ rentowy dodatkowego postępowania wyjaśniającego. Taka sytuacja nie zachodziła jednakże w niniejszej sprawie, ponieważ opóźnienie w przyznaniu ubezpieczonemu prawa do spornego świadczenia nie nastąpiło w konsekwencji przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego przez sam organ rentowy, lecz na skutek odwołania od wydanej przez organ decyzji odmownej i rozstrzygnięcia wynikłego stąd sporu na drodze sądowej. Zdaniem Sądu Okręgowego, nie może w niniejszym sporze znaleźć zastosowania wyłączenie odpowiedzialności organu rentowego, określone w art. 118 ust. 1a

ustawy o emeryturach i rentach. W szczególności nie można uznać, aby przyznanie ubezpieczonemu z opóźnieniem prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, było następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. Organ rentowy był bowiem zobowiązany przeprowadzić postępowanie w sposób zmierzający do terminowego i prawidłowego ustalenia – czy ubezpieczonemu przysługuje prawo, którego uzyskania się domaga (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 października 1997 r. III AUa 496/97, OSA 1998/11–12/45 i wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 6 kwietnia 2011 r., III AUa 1710/10, nie publ.). Zgodnie z art. 14 ustawy o emeryturach i rentach oceny niezdolności do pracy, jej stopnia oraz ustalenia: daty powstania niezdolności do pracy, trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do pracy, związku przyczynowego niezdolności do pracy lub śmierci z określonymi okolicznościami, trwałości lub przewidywanego okresu niezdolności do samodzielnej egzystencji, celowości przekwalifikowania zawodowego – dokonuje w formie orzeczenia lekarz orzecznik Zakładu (ust. 1). Orzeczenie lekarza orzecznika, od którego nie wniesiono sprzeciwu lub co do którego nie zgłoszono zarzutu wadliwości, albo orzeczenie komisji lekarskiej, stanowi dla organu rentowego podstawę do wydania decyzji w sprawie świadczeń przewidzianych w ustawie, do których prawo jest uzależnione od stwierdzenia niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji (ust. 3). Powyższe nie oznacza jednakże, aby błędne orzeczenie lekarza orzecznika i komisji lekarskiej było okolicznością, za którą organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności. Nadzór nad wykonywaniem orzecznictwa o niezdolności do pracy sprawuje bowiem Prezes Zakładu (art. 14 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach). Pozwala to na przyjęcie, że zarówno lekarz orzecznik, jak i komisja lekarska, są organami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zobowiązanym do ustalania niezdolności do pracy, jako przesłanki prawa do renty, a tym samym niewłaściwe działanie lekarza orzecznika lub komisji lekarskiej jest okolicznością, za którą odpowiedzialność ponosi organ rentowy. Skoro biegli sądowi w swych opiniach wydanych w niniejszej sprawie opierali się na identycznym materiale dowodowym, co lekarz orzecznik i komisja lekarska ZUS, to niewątpliwie organ ponosić musi z tego tytułu odpowiedzialność. Fakt, iż niezdolność ubezpieczonego do pracy ustalono dopiero w wyniku złożonego odwołania, w toku postępowania sądowego, oznacza że przyczyną, dla której uzyskał on prawo do żądanego świadczenia dopiero w następstwie wyroku sądowego, były nie nowe dowody, nowe okoliczności, do których organ rentowy nie mógłby się wcześniej ustosunkować, a jedynie odmienna ocena stanu zdrowia, dokonana przez z jednej strony komisję lekarską ZUS, a z drugiej strony przez biegłych sądowych, na podstawie opinii których przyznano ubezpieczonemu prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy.